

Európai szavazás a növényvédő szerekről: siker, kisebb szépséghibákkal

Az Európai Parlament (EP) Környezetvédelmi Bizottsága november 5-én második olvasatban szavazott Brüsszelben a növényvédő szerek forgalomba hozataláról szóló rendeletről és a peszticidek fenntartható használatáról szóló irányelvről. A Levegő Munkacsoport végig követte a lakosság életét meghatározó jogszabályok alakulását, hisz ezeken a szabályokon múlik, hogy milyen vegyszermaradékok kerülnek az elkövetkező években az élelmiszereinkbe. Jelenleg a hazai élelmiszerek körülbelül 40 százaléka tartalmaz növényvédőszer-maradékokat. Ezért a civil szervezet több konkrét módosítási javaslatot is küldött az EP magyar képviselőinek, és a szavazást megelőzően kérte őket, hogy környezetbarát szellemben szavazzanak.

A Növényvédőszer Akcióhálózat (PAN) és magyar tagja, a Levegő Munkacsoport véleménye szerint a szavazás zöld szempontból elfogadható volt: az EP szakbizottsága a Parlament tavalyi szavazatát megerősítve az emberi egészséget súlyosan károsító növényvédő szerek betiltása, illetve fokozott helyettesítése mellett döntött. A Parlament javaslata szerint csak azokat, a növényvédő szereket engedélyezhetik a tagországok, melyek nem rákkeltők, génkárosítók, nem rontják a szaporodási képességeket (CMR1,2), nem károsítják a hormon- és az immunrendszert, nem halmozódnak fel az emberi szervezetben (nem bioakkumulatívok), valamint nem ártalmasak nagymértékben az emberi idegrendszerre. Ezek a módosítások összhangban vannak a Levegő Munkacsoportnak a képviselőkhöz eljuttatott javaslataival. Ám a most elfogadott módosító indítványok több jelentős engedményt tettek az engedélyezésről szóló rendeletben a korlátozások ellen ágáló ipari lobbinak, ami környezet- és egészségvédelmi szempontból komoly visszalépést jelent az EP tavalyi, első olvasati szavazásához képest is. Szűkült a betiltásra kerülő illetve helyettesítésre javasolt anyagok köre, például a környezetben nem lebomló (perzisztens) anyagokat nem kell korlátozni. Továbbá a káros anyagok hosszabb ideig maradhatnak a piacon, ugyanis jelentősen bővültek a derogációs lehetőségek. Félő, hogy ez a gyártókat kevésbé ösztönzi az új, biztonságos anyagok kifejlesztésére. Másrészt viszont kétségtelen, hogy a termelőknek így nem kell attól tartaniuk, hogy hatékony szer nélkül maradnak az új jogszabály miatt, hisz nem lehet esszenciális hatóanyagot korlátozni.

Magyar sikernek is betudható, hogy a Környezetvédelmi Bizottság elutasította a növényvédő szerek hármasszónás szerinti engedélyezését a rendeletben. Az eredeti javaslat szerint zónánként kell engedélyezni az anyagokat, azaz minden a zónában engedélyezett anyagot be kell engednie az adott zónához tartozó országnak. Magyarország például egy zónába kerülne az időjárás- és mezőgazdasági termelés szempontjából tőle igencsak különböző Írországgal. A most elfogadott javaslat szerint az egyes országoknak lesz lehetőségük nemet mondani a számukra nemkívánatos növényvédőszer-hatóanyagokra.

A növényvédő szerek használatáról szóló irányelvben is több pontban visszalépett az EP a kezdeti ambiciózusabb álláspontjából. Korábban például konkrét védőtávolságokat írtak elő permetezéskor, most csak általánosságban tesznek javaslatot védőtávolságra. Az új irányelv szerint minden EU-tagországnak nemzeti akciótervet kell készítenie a növényvédő szerek fenntartható használatáról. Az akciótervek célja a környezeti és

egészségi károk minimalizálása. Korábban az akcióterv részeként az EP növényvédőszer-használat ötven százalékos csökkentését írta volna elő a tagországoknak, míg most csak célszám nélkül írta elő a tagországoknak, hogy valamennyit csökkentsenek, azaz egytized százalékos vállalással is teljesítik a tagországok az irányelv előírásait. A légi permetezést eleinte gyakorlatilag betiltotta volna a Bizottság. Az EP tavaly szigorú derogációs feltételekhez szabta a légi permetezést, ám a jelenlegi szavazás során a legtöbb eddigi megszorítást is elvetették.

A jogszabályokról a Tanács francia elnöksége és az Európai Parlament még idén szeretne megállapodni, így várhatóan jövő év elején szavaz a Parlament plenáris ülése a végleges változatokról.

Budapest, 2008. november 5.

Simon Gergely
Levegő Munkacsoport